

NEPROM

Jan Fokkema

Ladder voor duurzame verstedelijking Three steps to heaven?

10 maart 2015

Geschiedenis

SER-ladder in advies 1999 Nota Ruimtelijk Economisch

- bedoeld als denkmodel, niet dwingend!
- bevatte nog geen eis van behoeftebepaling.

SER-ladder in advies 2001 Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening

- Ladder gebruiken bij gedwongen afstemming tussen gemeenten
- Bij bedrijven, maar ook wonen, winkelen en andere functies.
- Bij bebouwing buiten bebouwde kom

De jurist wordt (te) zwaar beproefd!

- De ladder voor duurzame verstedelijking is vaag en multi-interpretabel gedefinieerd
  - Nieuwe, stedelijke ontwikkeling; behoefte; regionaal, etc.
  - Alleen nieuwe ontwikkelingen of ook verplaatsing? Welke ondergrens? Wat is een stedelijke ontwikkeling? Wat is behoefte? Wat is actueel? Welke regio?
  - Juristen bepalen in de praktijk wat hieronder verstaan mag worden en wat niet.
  - Beleidsontwikkeling terug naar bestuurder en wetgever!
-

Hoeveel geld hebben wij uitgegeven om De Afdeling te laten bepalen dat één woning geen stedelijke ontwikkeling is, maar dat wel de behoefte daarvan aangetoond moet worden?

Terug naar de basis?

- SER-Ladder bedoeld om het buitengebied te beschermen!
- Niet om leegstand op zich tegen te gaan.
- Behoeftemeting alleen als het om ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied gaat?
- Het gaat om zorgvuldig ruimtegebruik
- Het is bedoeld als procesinstrument
- Een motiveringsvereiste; geen materialiteitsvereiste
- Binnenstedelijke opgaven?

Wat voegt de eerste trede van de ladder toe?

Wat is het verschil tussen:

“economisch haalbaar”

en

“voorzien in een actuele behoefte”

Kwalitatieve behoefte:

- Grondgebonden woningen hebben ander woonmilieu dan portieketageflats.
- Nieuwe, energiezuinige woningen hebben een andere kwaliteit dan oude woningen.
- Concurrentie tussen woningbouwlocaties is goed!
- Winkel met groot vloeroppervlak is kwalitatief anders dan een kleine winkel.
- Een supermarkt is kwalitatief anders dan bakker, groenteboer en slager bij elkaar.

Wanneer is woningleegstand ruimtelijk relevant?

- Zijn leegstaande portieketageflats uit de jaren zestig niet-efficiënt ruimtegebruik?
- Zijn leegstaande nieuwe woningen relevanter dan leegstaande oude bedrijfsgebouwen?
- Moeten we niet juist een surplus aan woningbouwplannen willen?
- Vernieuwing, concurrentie, wooncarrière, keuzemogelijkheden huishoudens, waardeverlies

Zijn leegstaande winkels ruimtelijk relevant?

- Duurzame ontwrichting heeft uitsluitend nog betrekking op dagelijkse behoeften (supermarkt!)
- Zijn wegwijnende buurtstrips problematisch?
- Dorpen die het van steden verliezen?
- Dus, leegstand is niet per definitie ruimtelijk relevant!
- Alles dan maar toestaan? Zeker niet!
- Goede ruimtelijke ordening op basis van clustering, efficiënt ruimtegebruik, etc. Positief!

Wat dan wel?

- Keuzes maken. Waar wel en waar niet gewenste ontwikkelingen.
- Gemeenten apart, gezamenlijk en met provincie.
- Gemeentelijke structuurvisies en provinciale verordeningen
- Op basis van ruimtelijke aspecten: bundeling, clustering, schaal effecten, spill-over, bereikbaarheid, verkeersstromen, parkeren, publieke voorzieningen, etc.

Transformatie, herontwikkeling, herstructurering

- Opgave van de toekomst
- Steeds meer binnen bestaand stedelijk gebied
- Zijn per definitie in belang van goed werk- en woonklimaat
- Worden nu afgeremd door behoeftemeting ladder
- Uitbreiding kruimellijst: transformatie bestaande gebouwen verruimd; extra woningen binnen de bestaande muren.
- Nu doorzetten!

Provinciale verordening & de ladder

- Verordening een krachtig instrument voor gemeentelijk bestemmingsplan inhoudelijk en in de motivering
- Provinciale verduidelijking ladder blijkt in de praktijk een aanscherping (erfgoed, duurzaamheid etc.)
- Provinciale woningcontingenten basis voor gemeentelijke ladder?
- Regionale afstemming is wel degelijk van belang!
- Niet terugschrikken voor verordening.

Conclusies Ladder

- Beperk tot proces- en motiveringsvereiste: strategische afwegingen op niveau structuurvisie
- Eerste trede (behoeftebepaling) bij binnenstedelijke bestemmingsplannen buiten werking stellen.
- Subsidiair voor transformatie en herstructurerings- en herontwikkelingsgebieden en/of bij beperkt aantal woningen (minder dan 200)
- Gemeentelijke afstemming, provinciale verordening, gemeentelijke structuurvisies: ruimtelijke keuzes!
- Ladder niet benutten voor leegstandsbestrijding.

Dank voor jullie aandacht